

de Volkskrant

NIEUWS

Raoul du Pré

20 mei 2022

Psycholoog Van Oudenhoven-van der Zee gaat het SCP leiden

Karen Van Oudenhoven-van der Zee wordt de nieuwe directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). Dat heeft de ministerraad vrijdag besloten. Per 1 oktober is zij de opvolger van Kim Putters, die het Planbureau sinds 2013 leidde.

Karen van Oudenhoven-van der Zee.

Prof. dr. Van Oudenhoven-van der Zee werkte de afgelopen jaren als conrector en decaan van de Faculteit Sociale Wetenschappen aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Ook bekleedde ze de leerstoel Interculturele Competentie. Eerder was zij onder meer

decaan aan de Universiteit Twente en directeur van het Instituut voor Integratie en Sociale Weerbaarheid van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG).

Van Oudenhoven-van der Zee studeerde Psychologie in Groningen en promoveerde daar op onderzoek naar verwerking van chronische ziekte en kwaliteit van leven.

Het SCP is het belangrijkste adviesorgaan van kabinet en parlement in zaken over kwaliteit van leven. Eerder deze week nog publiceerde het bureau de Monitor Brede Welvaart, waarin het de noodklok luidde over de [kansenongelijkheid van laagopgeleiden en mensen met een migratieachtergrond](#).

Van Oudenhoven-van der Zee denkt bij het SCP haar 'passie' te vinden om vanuit de wetenschap mee te denken over de inrichting van het land. 'Er gebeurt veel in de samenleving: de klimaatcrisis, de naweeën van corona en de oorlog in Oekraïne, die ook bij ons voelbaar is. Kennis vanuit het perspectief van burgers en met een stevige wetenschappelijke basis kan helpen om beleidskeuzes te maken die voorkomen dat mensen buitengesloten worden of de sociale ongelijkheid toeneemt.'

OVERGENOMEN VAN:

WWW.VOLKSKRANT.NL/NIEUWS-ACHTERGROND/PSYCHOLOOG-VAN-LOUDENHOVEN-VAN-DER-ZEE-GAAT-HET-SCP-LEIDEN

De nieuwe SCP-directeur krijgt mensen in beweging – ‘een kwaliteit in de bestuurlijke wereld’

Diversiteitsprofessor Karen van Oudenhoven-van der Zee wordt de nieuwe directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau. Met dit academische zwaargewicht krijgt het SCP iemand aan het roer met een frisse dosis lef en eigenwijsheid, zeggen bekenden van haar.

Karen van Oudenhoven-Van der Zee wordt de nieuwe directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau.

Het is zo'n drie jaar geleden als een aantal topmensen uit het Nederlandse bedrijfsleven verzameld in een moskee wat

ongemakkelijk om zich heen kijkt. Waar moeten ze hun schoenen laten? De afgevaardigden van onder meer KPMG en PostNL zijn uitgenodigd voor een bijeenkomst over diversiteit door Karen van Oudenhoven-van der Zee, hoogleraar psychologie en decaan van de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Vrije Universiteit (VU). Pas op het laatst kregen ze de locatie door: de Blauwe Moskee in Amsterdam Nieuw-West. Dat ze met de imam in gesprek gaan, wisten ze van tevoren ook niet.

‘Het vergt lef om zo’n onalledaagse ontmoeting op te zetten’, vertelt Jolanda van Schaik, toenmalig hoofd diversiteit en inclusie bij accountants- en advieskantoor KPMG. ‘Dat karakteriseert Karen.’ Jarenlang zagen de twee elkaar regelmatig tijdens bijeenkomsten onder de noemer ‘Meer Kleur aan de Top’, Van Oudenhovens initiatief om te onderzoeken waarom de Nederlandse bedrijfstop zo wit blijft, en wat daaraan te doen.

Van Schaik is, net als drie andere bekenden die *de Volkskrant* sprak, verguld met Van Oudenhovens aanstelling als nieuwe directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), het belangrijkste sociaal-wetenschappelijke onderzoeksinstituut van het land en adviesorgaan van de regering.

Uit de ivoren toren

De functie is haar op het lijf geschreven, vinden de vier. Bang om uit de ivoren toren van de universiteit te stappen, is Van Oudenhoven namelijk allerm minst. Eind jaren negentig zette ze het Instituut voor Integratie en Sociale Weerbaarheid op van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG), waar onderzoek moest worden gedaan dat een directe weerslag op de praktijk zou hebben.

‘Mensen waarschuwden haar dat het niet goed was voor haar carrière’, vertelt collega-psycholoog en hoogleraar Ellen Giebels, die Van Oudenhoven in Groningen leerde kennen. ‘Destijds deed je als wetenschapper of fundamenteel onderzoek – en dat deed zij op het hoogste niveau – of je hield je bezig met de praktijk. Maar ze richtte toch het instituut op, dat vond ik echt vooruitstrevend.’

Ook bij het SCP vindt onderzoek niet plaats in een vacuüm: het instituut is wettelijk verplicht om Haags beleid te evalueren. Met haar aanstelling erft Van Oudenhoven dan ook een bevoorrechte plek in het publieke debat. Geregeld kraakte huidig SCP-directeur Putters de afgelopen jaren harde noten over het kabinetsbeleid. ‘Dat zal onder haar leiding zeker niet anders zijn’, verwacht Mirjam van Praag, bestuursvoorzitter van de VU, waar Van Oudenhoven de afgelopen jaren werkte als decaan van de Faculteit Sociale Wetenschappen. ‘Want ze durft’.

Diversiteit zal een van haar speerpunten blijven, verwachten de drie. Van Oudenhoven is van jongs af aan gefascineerd door iedereen die afwijkt van de heersende norm. ‘We woonden in Friesland, en mijn ouders waren een beetje hippies’, verklaart ze die interesse in een recente VU-podcast. ‘We aten pasta en rijst en hoorden er niet echt bij. Maar als we in de Randstad kwamen, vroegen mensen: waar zijn je klompen?’

Omgaan met onzekerheid

Hoewel verschillen tussen mensen verrijkend kunnen zijn, blijkt dat in de praktijk vaak niet zo te werken, realiseerde ze zich tijdens haar studie psychologie. De vraag hoe een team wél meer kan zijn dan de som der delen staat centraal in haar onderzoek.

Het antwoord dat ze vond, bestaat uit twee delen. Ten eerste: met onzekerheid leren omgaan. Je kunt je brein daarop trainen, zegt de internationaal gelauwerde psycholoog. ‘Stort jezelf in zoveel mogelijk andere en onzekere situaties’, adviseert ze in de podcast. Vandaar haar uitnodiging aan topmensen en ceo’s op ongebruikelijke plekken, zoals de moskee.

Nadat ze daar hun vooroordelen onder ogen komen, wordt de ceo’s een dilemma voorgelegd. Een aantal mensen heeft een nieuwe nier nodig, maar er is er slechts één beschikbaar. Gezamenlijk moeten ze besluiten aan wie ze de nier doneren. ‘Na afloop denken de meesten: dat ging best lekker’, vertelt Van Oudenhoven. ‘Maar er zijn altijd mensen naar wie niet werd geluisterd. Niet uit slechte intenties, maar uit de gewoonte om snel te besluiten.’

En dat is de tweede voorwaarde voor een geslaagd diversiteitsbeleid: om te profiteren van verschillen, moet je ‘het vertrekpunt hebben dat je het niet altijd bij het rechte einde hebt, en echt de tijd nemen’, zegt Van Oudenhoven. Diversiteit betekent namelijk ook dat je wordt uitgedaagd door mensen met lastige meningen, en dat kan besluitvorming vertragen. Zelf is ze de eerste om te concluderen dat ze daar nog winst kan boeken. ‘Als leidinggevende denk ik ook weleens: ik wil door, ik moet mijn targets halen.’

In een loslippige bui, vertelt VU-bestuursvoorzitter Van Praag, karakteriseert Van Oudenhoven zichzelf weleens als ‘frieskoppig’. Die volhardendheid maakt haar juist geschikt voor de functie van SCP-directeur, vindt hoogleraar Jacquelin van Stekelenburg, Van Oudenhoven’s directe collega in het VU-

faculteitsbestuur. 'Ze weet mensen zo ver te krijgen dat ze zaken voor elkaar krijgen. In de bestuurlijke wereld, waar dingen niet altijd even soepel gaan, is dat een belangrijke kwaliteit.'

OVERGENOMEN VAN:

WWW.VOLKSKRANT.NL/NIEUWS-ACHTERGROND/DE-NIEUWE-SCP-DIRECTEUR-KRIJGT-MENSEN-IN-BEWEGING-EEN-KWALITEIT-IN-DE-BESTUURLIJKE-WERELD